

ELS HEREUS DE LA FIGUERA (TAGAMANENT)

XAVIER CATEURA

Ai! altes soletats, que en sou, de dolces
amb els herbatges verds
on canta l'esquellot de la ramada,
i el bosc silenciós
i la masia lassa!...

J. Maragall, *Del Montseny* (1903)

Arran de l'exposició que vam fer sobre la Lola de la Figuera, aquella «història poc coneguda del Montseny», per explicar l'estada, ara ja fa més de cent anys, d'uns quants il·lustres intel·lectuals en aquella casa de vora el pla de la Calma, ens vam dedicar a esbrinar quins havien estat els hereus d'aquella masia, segurament una de les més emblemàtiques del nostre Montseny. Reculant en el temps, gràcies a la documentació preservada, vam poder seguir la nissaga dels Figuera i el canvi de propietaris que sovint comportava el pas dels anys per la majoria de les nostres masies.

Tal vegada ens esperonava el propòsit d'una de les primeres associacions d'excursionistes: «La Associació d'Excursions Catalana, que en lo article primer de son Reglament consigna com á altre dels objectius de sa activitat, lo de "recórrer lo territori de Catalunya y comarcas vehinas pera estudiarne y ferne conéixer [...] las tradicions [...] costums tipicas, cants populars y particularitats de llenguatge"».¹ Molts van pujar al Montseny amb inquietuds científiques i a vegades fins i tot aventureres.

Amb les informacions escrites sobre aquella muntanya tan propera a la gran ciutat (la guia d'Artur Osona és de 1879), i especialment amb l'arribada del ferrocarril als peus dels massís, el nombre de visitants va créixer. Un altre tipus d'excursionistes decidiren no tan sols assolir altituds i descobriments, sinó senzillament gaudir de la natura i respirar un aire més saludable que no pas el de les ciutats. Fou així com gent de tota mena, famílies senceres o intel·lectuals solitaris (poetes, pintors, escriptors, músics...) decidiren hostatjar-se en aquelles masies escampades per les muntanyes del Montseny.

Des de l'any 1896, quan els primers cantaires de l'Orfeó Català feien excursions al Tagamanent i a la Móra i s'aturaven a la Figuera, fins a l'any 1910, la família Grau, amb l'àvia Pepa al capdavant, acolliren, com van fer altres cases de pagès, «senyors de Barcelona» que volien fugir de la gran ciutat. A la

Escut de la Figuera

Figuera, però, s'hi hostatjaren uns personatges singulars que esdevindrien cabdals dins la història de la cultura del nostre país i que, enlluernats pels paisatges i pel tipus de vida de les gents del massís, transmeteren no tan sols impressions, emocions i sentiments a les seves obres, sinó que també s'afanyaren a anotar cançons i rondalles, i a recuperar la parla de la gent senzilla de muntanya: pagesos, pastors, carboners...

Joan Maragall, Josep Pijoan, Lluís Millet, Amadeu Vives, Lluís Via, Santiago Rusiñol i Ramon Casas, entre altres, foren alguns d'aquests il·lustres intel·lectuals que pujaren al Montseny i gaudiren de les estades a la Figuera, aquell «casal molt gran, ahont no s'hi pot patir pas ni de gana, ni de set, ni de son, ni de mala cara, perquè la gent que hi viuen son de pasta d'Agnus», com la descrivia un dels companys de Millet; o, com deia Maragall, aquella masia enlairada, de «grandiosa visió i immensa quietud».

Però aquelles cases aixecades amb pedra seca guardaven calladament la seva història i la de la gent que hi havia viscut generació rere generació, sota una mateixa teulada, segle rere segle, treballant aquella terra inclinada dels seus avantpassats, guardant els ramats, traient profit del bosc...

Com va escriure J. H. Elliot: «La masia es trobava aïllada, a la vessant d'un turó o en una plana on es pogués conrear blat i, també, vinyes i oliveres. La pedra era el seu primer i fonamental material de construcció. En un principi fortalesa i casa de pagès... [...] Una generació de masovers era succeïda per una altra, però la masia restava sòlida i immutable, com una entitat de dret propi. En últim terme, totes les consideracions personals se subordinaven als interessos de la masia. La masia era la família, la família a la qual sovint havia donat el seu propi cognom».²

Aquests són, doncs, els Figuera que sabem que van viure en aquella casa del terme de Tagamanent. Hem cregut oportú indicar, a més dels hereus, i llurs dones, aquells altres descendents o familiars que apareixien en els dife-

rents documents que hem consultat per tal que es poguessin veure les aliances amb altres masos de la zona, o llocs més o menys propers. Al costat del nom de cada hereu, el qual hem numerat, s'assenyala amb el símbol = la persona amb qui es va casar. Si es va casar més d'una vegada també s'indica, si se sap, si un fill o filla era de la primera muller o de la segona. Quan s'ignora una dada, o aquesta no està prou clara, afegim al costat el símbol ?.

Cal destacar que des de la data més reculada en què apareix clarament un hereu de la Figuera, cap a l'any 1200, fins a l'any 1838, aquell mas sempre ha tingut un hereu amb cognom Figuera i sempre ha estat un descendent mascle.

1. Arnau Figuera = ?

Fills: Guillema. Casada amb Ramon Font ?. Venda d'una vinya feta l'1 d'abril de l'any 1293 i firmada davant del rector de la Castanya, Pere Puig. / Maria. Àpoca feta el dia 25 de gener de l'any 1293, en poder del reverend Bernat Iglésias, d'Aiguafreda.

2. Salvador Figuera = ?

Fills: Segimon. Àpoca feta el 9 d'octubre de 1320, al rector de Tagamanent, Andreu Pujalt.

3. Ramon Figuera (hereu?) = ?

Àpoca feta per Bernat Ceridà, de Caldes de Montbui, el 5 de març del 1344.

4. Pere Figuera = ?

Concòrdia entre Figuera i Parera del 14 de desembre de 1399. Establiment fixat el 13 de febrer de 1407, pel senyor de Centelles.

5. Joan Figuera (hereu?) = ?

Canvi de peces de terra reflectit en un document del dia 19 de novembre del 1460. Pergamí fet a la parròquia de la Móra.

6. Salvador Figuera = ?

Concòrdia entre Figuera i Parera feta el 19 de juliol de l'any 1513.
Fills: Gabriel. / T ?. Casada amb Sebastià Vila, hereu del mas Vila, de Tagamanent, el 4 d'abril de 1526. / Berthomeua. Casada amb Joan Tayadella, pagès de Castellcir, l'11 de febrer de 1511.

7. Gabriel Figuera = Barthomeua

Fills: Jaume. / Gabriela. Casada amb Antoni Roqueta, de Santa Maria d'Horta. Àpoca del 16 de novembre de 1538 feta al notari Joan Casals. / Joan. Es casa amb una donzella del mas Pla, de Sant Feliu de Terrassola, el 12 de juny de 1538. / Joana. Casada amb Pere, hereu del mas Avencó, de Tagamanent. Àpoca feta el 4 de novembre de 1532, al vicari de la Móra, Joan Canyamàs. / Jaumeta. Casada en primeres núpcies amb Pere Vilardebó, pagès de Tagamanent. Es torna a casar en segones núpcies amb Rafel Saborit, pagès de Muntanyola. Àpoca del 19 de gener de 1559.

Testament de Gabriel fet el 12 d'agost de 1547, al vicari de la Móra, Joan Rovira.

8. Jaume Figuera = Angelina

Fills: Barthomeu. / Jaume. Es casa amb una dona del mas Rocasalbas, de Sant Martí. / Joana. Es casa amb Antoni Oller, hereu del mas Oller de Valldeneu. Àpoca del 30 de setembre de 1548, feta al vicari de Centelles, Gabriel Rafel Morant.

El testament d'en Jaume pare va ser fet el 6 de març de 1552, a la Móra.

**9. Barthomeu Figuera = Margarida Serrarricha, del mas Serrarricha, de Sant Quirze de Muntanyola
= Maria Anna, en segones núpcies.**

Capítols de 20 de juny de 1557 amb Margarida Serrarricha, davant el vicari de Centelles, Gabriel Rafel Morant.

Fills: Miquel. / Eleonor. / Magdalena. Maridada amb Joan Viladecans, hereu del mas Viladecans, de la Costa del Montseny. Capítols de l'11 de febrer de 1584, al notari de Sant Celoni, Joan Prat. / Maria Anna. Es casa amb Francesch Parera, hereu del mas Parera, de la Móra. Document del 14 de setembre de 1583 al rector de la Móra, Pere Joan Riera. / Elisabeth. Casada amb Esteve Coll, hereu del mas Coll, de Tagamanent. Àpoca del 28 d'agost de l'any 1577 al rector de la Móra, Pere Joan Riera. / Joana. Es casa amb Joan Bellver, hereu del mas Bellver, de Tagamanent. Àpoca davant el rector de la Móra, Pere Joan Riera, feta el dia 20 de maig de 1576. / Benet (fill de la segona dona). Concòrdia feta el 17 de juny de 1633. / Margarida. Casada amb Jaume Castellar, hereu del mas Castellar Jussà de la parròquia de Sant Pere de Valldeneu.

Àpoca del 6 de juny de 1593 a Joan Benet, rector de Valldeneu.
/ Pau.

Carta d'establiment concedida pel comte de Centelles l'1 de setembre de l'any 1555.

Testament del dia 15 d'octubre de 1594, al rector de la Móra, Joan Ros.

10. Miquel Figuera = Eleonor Prasaguer, del mas Prasaguer, de Sant Miquel Sesperxes.

Capítols fets el 29 de març de 1580, davant el notari de Vic Gaspar Campana.

El mateix dia es fan els capítols del germà, Pau Figuera, amb Joana Prasaguer.

Fills: Pau. / Catherina. / Francesch. Quan es casa entra al mas Balmes, d'Espinelves. Àpoca del 30 d'agost de 1632 al notari de Seva, Pere Pau Costa. / Anastàsia. Es casa amb Francisco Noguera, hereu del mas Noguera, de la Garriga. Àpoca del 29 d'agost de 1628 davant Jaume Llenguart, notari de Granollers. / Maria. Casada amb Joan Riembau, hereu del mas Riembau, de Tona. Àpoca feta el 22 de març de 1615, al vicari de Tona, Salvador Estevanell. / Esperança. Es casa amb Gabriel Sobrevia, del mas Sobrevia, de Seva. Àpoca del 26 de juny de 1609, al notari de Centelles, Joan Rollant.

Testament dictat per Miquel el dia 5 d'abril de l'any 1616 al rector de Valldeneu, Guillem Fargas.

11. Pau Figuera i Presaguer = Magdalena Marquès, filla de Joan Marquès, àlies *Fagedes*, del mas Fagedes, de Vilanova de Sau.

Capítols del dia 31 de gener de 1617, al notari Joan Vinyes.

Fills: Isidro. / Melcior Sebastià. / Pau Tomàs. / Maria Àngela. Casada amb Francesch Vila, hereu del mas Vila de Viladrau. Àpoca del 24 de juny del 1638 al rector de Viladrau, Bartomeu Bayer.

Testament de Pau, pare, del dia 7 d'agost de 1626, fet al rector de la Móra, Joan Pratnarbonés.

12. Isidro Figuera i Marquès = Maria Vila, filla de Francesch Vila, hereu del mas Vila de Viladrau, i de Catherina.

= Margarida Taraval, en segones núpcies, vídua de l'hereu Comas de Centelles. Filla de Joseph Taraval, de Centelles. Casats el 16 de juny de l'any 1669 a l'església de la Móra.

Capítols amb Maria Vila fets el 18 de juny de 1644, al notari Onofre Calvet.

Fills: Gaspar. / Bernat. / Joan. Té testament com a fadrí, el 12 de juliol de l'any 1746, al rector de la Móra. / Francesch, paraire de Centelles. Àpoca feta a favor d'Isidre Figuera el dia 2 de desembre del 1709, a Joseph Pou, rector de la Móra. Casat amb Margarida Calobran, de Centelles, el 1700. / Francisca. Casada amb Marc Canes, pagès i moliner de Centelles, el 20 d'abril de 1703. Document al rector de la Móra, Joseph Pou. / Teresa. Casada amb Francisco Rexach, hereu del mas Rexach, de Granollers. Document del 5 de juliol de 1702, al notari de Vic, Joseph Comas. / Margarida. Es casa amb Barthomeu Serdà, hereu del mas Serdà, de Centelles. Àpoca feta al rector de la Móra, Joseph Pou, el 16 de desembre de l'any 1699. / Maria Àngela. Casada amb Jaume Parer, hereu del mas Parer, de Sant Feliu de Codines. Àpoca del dia 31 de març de 1691, al rector de la Móra, Joseph Pou. / Maria. Casada amb Joan Nicolau del Roura, del mas Nicolau del Roura, de Campins. Àpoca del 12 de febrer de 1674, que té Joan Riera, rector de Campins. Existeixen uns capítols de Maria, filla de Margarida, amb Francesch Gual de la Torra, fets el 8 de maig de 1708 al notari de Cardedeu Emanuel Lleotart. / Joseph (fill de Margarida). Casat, habitant del mas Iglésias, de Valldeneu. Capítols matrimonials fets el 10 d'agost de 1686 al rector de la Castanya. / Catherina. Casada amb Bernat Oliveró, pagès de la Garriga.

Testament d'Isidre del 9 de juny de l'any 1694 al rector de la Móra, Joseph Pou. Deixa hereu, per haver mort el fill Gaspar, el seu nét Isidro.

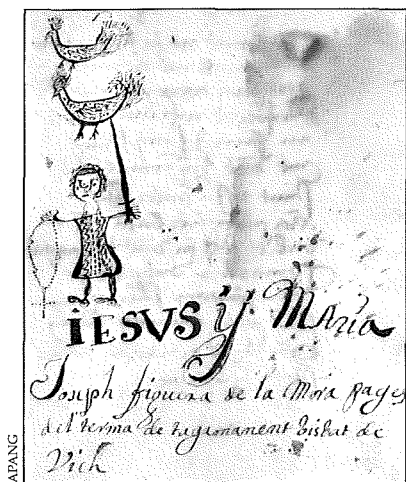
13. Gaspar Figuera i Vila = Francisca Canes, filla d'Enric Canes, de Centelles, i de Margarita. Casats a l'església de Sant Cebrià de la Móra el 30 de gener de 1674.

Fills: Isidro.

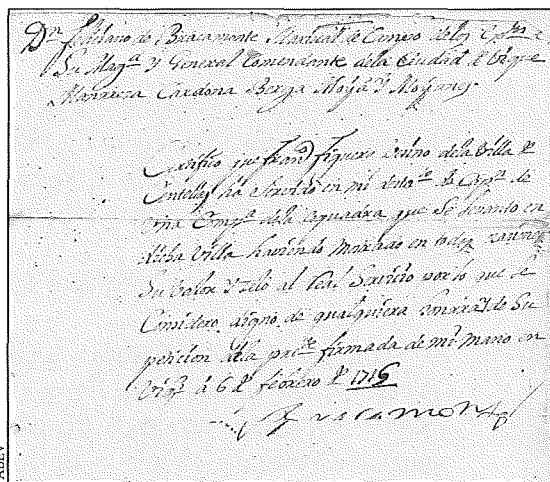
Testament fet al rector de la Móra, Benet Codina, el 7 de març de 1678.

14. Isidro Figuera i Canes = Anna Maria Pla, del mas Pla, de Sant Fructuós de Balenyà. Casats a la parròquia de la Móra el 19 d'abril de l'any 1701.

Fills: Joseph. / Antònia. Té capítols firmats per Emmanuel Balmes, pagès del mas Balmes, d'Espinelves, a favor de Joseph

Llibreta de comptes de la Figuera (s. XVI)

Feliciano Bracamonte a Figuera (1715)

Figuera el 28 de novembre de 1746. Àpoca del mes de maig de 1747, al notari de Vic, Feliu Sayol. / Margarida. / Rosa.

Hi ha un testament fet per Isidro al rector de la Móra el 8 de juliol de 1714, i un altre testament fet també al rector de la Móra, Joseph Pou, el 14 de setembre de 1729.

Va morir el 14 de setembre de 1729.

15. Joseph Figuera i Pla = Maria Anna Vila Riquer. Casats el 20 de juny de 1729.

= Maria Barata, en segones núpcies, filla de Baldiri Barata, de Sant Joan de Matadepera. Casats el 20 de novembre de 1742.

Fills: Francesch, nascut a la Móra el 3 de maig de 1754 (fill de la segona dona). / Antònia. Casada amb Joseph Perramon i Costa, paraire de Roda de Ter. / Rosa. Es casa amb Pau Corominas, pagès de Sora, el 10 de maig de 1767. / Pau. / Joseph. / Ciprià. / Joseph. / Joan. / Francisco. / Francisco. / Un de mort en néixer. / Maria.

16. Francesch Figuera i Barata = Margarida Saits i Verdaguer, del mas Saits, de Sant Andreu de Gurb. Casats a la Móra el 29 d'abril de l'any 1790.

Capítols entre Francesch i Margarida, fets el 23 d'abril de 1790 al notari de Manlleu, Joseph Vilaró.

Existeix un inventari dels béns de la Figuera fet per Francesch

Figuera el 9 de maig del 1793 al notari de Vic, Joan Castellar i Martorell.

Testament fet per Francesh Figuera al notari de Torelló, Anton Masmitjà, el dia 15 de maig de 1824.

Va deixar la propietat de la Figuera i les seves terres al seu nebot Eudald Perramon i Figuera, fill de la seva germana Antònia.

El 19 de març de l'any 1838 mor Francesc Figuera.

--- **Antònia Figuera i Barata** = Josep Perramon i Costa

Àpoca signada a Roda de Ter per Eudald i Joseph Perramon, pare i fill, amb Francesch Figuera, hereu del mas Figuera, germà d'Antònia, el dia 8 de juliol de 1793, al notari de Centelles, Joan Castellar i Martorell.

ELS PERRAMON

Aquella masia montsenyenca té quelcom a veure també amb una família de comerciants de llana que, procedents de la parròquia de Sant Feliu de Bruguera (Ripollès), s'establiren a Roda de Ter. Va ser, doncs, en aquell poble vora el Ter on vam trobar els Perramon o Parramon. El primer que s'hi va establir era Pau Perramon –fill d'Eudald, pagès d'aquell lloc del Ripollès, i de Magdalena–, que feia de paraire. Va encetar així un negoci que passaria de generació en generació, fins que el segle XVIII esdevindrien uns dels comerciants de llana més importants de Roda.

Cal esmentar que una germana d'aquest Pau Perramon, Magdalena, es va casar amb Miquel Macià, germà de Francesc Macià i Ambert, més conegut com *Bac de Roda* (1658-1713), integrant del grup dels «vigatans», en el qual va esdevenir heroi de la resistència catalana contra les tropes castellanès de Felip V.

Després que Francesc Macià fos executat, les dificultats econòmiques dels seus descendents van augmentar, ja que les autoritats del Borbó confiscaren alguns béns dels revoltats. Un fill de Francesc Macià *Bac de Roda*, en Jaume, heretà el mas Bac, que després passà a un germà seu, també anomenat Francesc (1674-1738), el qual va haver de marxar de Catalunya i anar a refugiar-se, com tants altres partidaris de l'arxiduc Carles d'Àustria, a Viena, on va morir. Anys més tard, el 5 d'agost de l'any 1773, Joan Bac i Jordà, també resident a Viena, nét del nostre heroi de la Guerra de Successió, hereu del mas Bac i procurador de la seva mare, Rosalia Bac –«la procura General feu Dona Rosalia Bach de Roda a Dn Joan son fill a 7 abril de 1770 en Viena de Austria en poder de Miquel Caslunger notari de Viena»³–, va cedir el mas Bac a

Eudald Perramon, atès que anys abans el seu pare, Pau Perramon, s'havia fet càrrec de censals i pensions que havien vençut, i que aquest havia rebut com a fiança les terres del mas Bac i del mas Colom. D'aquesta manera, els Perramon van engrandir les propietats que ja tenien al terme de Roda i en altres pobles de la comarca.

El fill segon d'en Pau, Eudald, es va casar el 1737 amb Maria Costa, filla de Francesc Costa, hereu del mas Costa de Seva. Un fill d'ells, Josep, fou qui es va esposar amb Antònia Figuera, germana d'un hereu del mas de la Figuera.

Així arribem a la següent generació dels Perramon, sempre establerts a Roda i continuant al negoci de la llana. Un fill anomenat Eudald Perramon i Figuera és hereu, entre altres propietats de Roda, de les terres i masos de la Figuera, el Fondrats, la Codina i un d'anomenat Corral o Muntanya, tots dins la parròquia de Sant Cebrià de la Móra.

Eudald Perramon va tenir un fill, a qui van batejar, seguint la tradició familiar, com a Pau. I és amb aquest que arribem al final d'aquesta branca dels Perramon. Cal dir que, dels dos matrimonis que va contraure, Pau Perramon no va tenir, o almenys no va sobreviure, cap fill.

Eudald Perramon = Magdalena

Pagès de la parròquia de St. Feliu de Bruguera, bisbat d'Urgell.

L'any 1727 ja eren morts.

Pau Perramon (St. Feliu de Bruguera - Roda de Ter, 1730) = Maria Àngela Senties (Centelles ? - Roda de Ter, c. 1727)

En el testament que va fer el 24 de gener de l'any 1727 figuren com a marmessors Miquel Macià, cunyat seu, natural de Roda, i Francisco Senties, monjo de la col·legiata de Santa Maria de l'Estany, cosí germà de la seva dona.

Eren germans seus Josep, Anton i Magdalena. Aquesta darrera era casada amb Miquel Macià, del mas Bac de Roda.

Foren fills seus Josep, Eudald, Pau, Magdalena i Maria Àngela.

Josep heretà el Mas Ferrer de Sentfores i el mas Bruguera de Sant Romà de Sau. Fou cosíndic de Vic. Es va casar amb M. Teresa Colldelram.

Eudald heretà les terres del mas Bac de Roda i del mas Llach, de Sant Martí Sescors. Es va esposar amb Maria Costa, filla de l'hereu del mas Costa de Seva.

Pau heretà la casa del costat de la capella del Sòl del Pont de Roda. Fou prevere.

Eudald Perramon i Senties (Roda de Ter, ? - 27 d'agost de 1805) = (Roda de Ter ? c. 1737) **Maria Costa Homs** (Seva, 20 d'octubre de 1717 - Roda de Ter, 10 de febrer de 1803)

El 8 de juny de l'any 1737 es van fer els capítols matrimonials al notari de Vic Manuel Comas.

Fills: Josep, el qual es casarà amb Antònia Figuera. / Anton, perxer, ciutadà de Barcelona. / Pau, que va ser monjo de Sant Jeroni de la Murtra. / Teresa, casada amb Joan Juncar, fill de Bartomeu Juncar, hereu del mas Ginebrosa, de Sant Joan de les Abadesses.

Hi ha escriptura del dia 5 d'agost de 1773, de cessió del mas Bac de Roda, atorgada per Joan Macià i Jordà (Joan Bac), a favor d'Eudald Perramon.

Testament fet per Eudald, el 10 de juny de 1801, a Josep Masmitjà, notari de Torelló.

Josep Perramon i Costa (Roda de Ter ? -?) = (Roda de Ter, 1793) **Antònia Figuera i Barata** (Tagamanent, 27 d'abril de 1762 - Roda de Ter, 18 d'abril de 1801)

Àpoca del casament d'Antònia Figuera amb Josep Perramon feta el dia 8 de juliol de 1793, al notari de Centelles Joan Castellar i Martorell.

Antònia Figuera era filla de Josep Figuera, hereu del mas de la Figuera, i de Maria Barata.

Fills: Rosa, nascuda a Roda el 7 d'abril de 1794. / Eudald, nascut a Roda l'11 d'octubre de 1795. / Pau, que va néixer a Roda el 7 de juny de 1798. / Joan, nascut a Roda el 22 de març de 1800.

Hi ha un testament de Josep Perramon dictat el 10 de juny de l'any 1801, davant el notari de Torelló Josep Masmitjà.

El 19 de març de l'any 1838, amb 90 anys, mor Francesc Figuera, germà d'Antònia i hereu de la Figuera. En el seu testament, fet al notari de Torelló Josep Masmitjà el dia 15 de maig de 1824, deixa la propietat de la Figuera al seu nebot, Eudald Perramon i Figuera.

17. Eudald Perramon i Figuera (Roda de Ter, 11 d'octubre de 1795 - Tagamanent, 22 de setembre de 1854) = (Roda 22 de setembre de 1812) **Maria Martina Rovira** (St. Martí de Centelles ? - Roda de Ter 13 de març de 1825)

= en segones núpcies (Barcelona, 23 de juny de 1827) **Josefa Estanyol i Horta** (Vic - Barcelona?, 30 de juny de 1874)

Capítols amb Maria Martina fets davant el notari de Centelles Miquel Corriols, el 25 de juliol de l'any 1812. Maria Martina Rovira era filla de Salvador Rovira, amo del mas Rovira, de Sant Martí de Centelles, i de Maria Vila i Ballich.

Fills: Pau, que va néixer a Roda el 20 de setembre de 1814. / Maria, nascuda a Roda el dia 10 de gener de 1816. / Josepa, nascuda a Roda el 10 de setembre de 1817. Va morir l'any 1818. / Josep, que va néixer a Roda el 4 de novembre de 1823.

Capítols matrimonials amb Josefa Estanyol, fets el 20 de març de l'any 1827.

En el testament efectuat per Eudald Perramon davant el notari de Vic Miquel Febrer i Cors, el dia 24 de desembre de l'any 1847, nomena el seu fill Pau Perramon i Rovira hereu universal, però fins que no mori serà Josefa Estanyol qui tindrà l'usdefruit de tot.

Eudald Perramon va morir als 59 anys trobant-se a la casa de la Figuera.

18. Pau Perramon i Rovira (Roda de Ter, 20 de setembre de 1814 - Barcelona 1883?) = (1 d'abril de 1842) **Rosa Masnou i Estanyol** (Vic ? - Roda de Ter ?)

= en segones núpcies (c. 1868) **Cecília Godayol i Viladecans** (St. Julià de Vilatorrada - Vic? el 1877 era morta)

El 22 d'abril de l'any 1841 Eudald Perramon i Figuera dona el seu consentiment, davant el notari de Vic Josep Vilabella, perquè el seu fill Pau Perramon i Rovira es pugui casar amb Rosa Masnou, filla de Pere Masnou i Bassas, natural de Viladrau i botiguer de Vic, i de Magdalena Estanyol i Horta.

Testament de Pau Perramon i Rovira fet el dia 20 de juny de 1856, davant el notari Marià de Febrer i Riera. Hi figuren com a marmessors Josefa Estanyol (mare política), Rosa Masnou (la seva dona en el moment de fer aquest testament), Pere Masnou (mestre d'educació primària de Vic), Pere Estanyol i Nuri (propietari de Vic), i Josep de Mas Estanyol (propietari i veí de Barcelona). Quan va fer aquest testament, Pau Perramon patia ceguesa.

Pel padró de veïns que es va fer a Vic l'any 1869, sabem que Pau Perramon ja era casat amb Cecília Godayol i Viladecans. Hi figura com a cap de casa Joan Godayol i Viladecans, que és

solter i d'ofici fuster. Els Godayol, segons aquest padró municipal, són naturals d'Oristà i s'instal·laren a la capital d'Osona procedents de Sant Julià de Vilatorrada.

Els capítols matrimonials entre Pau Perramon i Rovira i Cecília Godayol i Viladecans es van fer davant el notari de Vic Miquel Font el 30 de maig de 1870, anys després del casament.

Existeix un document amb data de 24 de juliol de 1874 fet a Vic davant del notari Pius Mas, on consta Joan Godayol i Viladecans com a apoderat de Pau Perramon i Rovira, que pren possessió del mas Bac de Roda arran d'una sentència del jutjat de Granollers. En aquells moments el mas Bac estava arrendat a Maria Vila i Joan Crespi, mare i fill. El mateix dia pren possessió de les altres propietats del terme de Roda de Ter.

El 20 de setembre de 1874 trobem una relació dels béns o inventari fet per Pau Perramon i Rovira, del que va rebre del seu pare, Eudald Perramon i Figuera, com a dot pel seu matrimoni amb Rosa Masnou. En aquest document, fet pel notari de Vic Josep Vilabella, hi consten, entre altres propietats, les cases de la Figuera, la Codina i el Corral o Muntanya. També hi consta el mas Parera com a emprius. Aquest document fa referència a les propietats, mobles i immobles, de la Figuera, annexes dins el terme de Tagamanent. També les de Roda de Ter: Cal Pau Pasto, una casa de tres cossos al carrer del Sòl del Pont, núm. 3; dues cases a la plaça Major; una altra casa al carrer del Sòl del Pont, núm. 10; un hort, i unes peces de terra, entre altres. També una casa anomenada mas del Pla del Bac, situada entre els termes de les Masies de Roda i Roda de Ter.

Hem trobat també un debitori atorgat per Pau Perramon, el 8 de febrer de 1879, a Maria Soler i Buscallà, vídua de Pere Bac i Patzi, veïna d'Oristà, amb hipoteca sobre el mas Figuera, així com els seus agregats, per un total de 4.000 duros, iguals a 20.000 pessetes, al 6 % anual, fet al notari de Vic Francisco Pascual i Elias.

19. Josefa Godayol i Verdaguer (Torre d'Oristà, c. 1838 - Tagamanent, 21 d'octubre de 1913) = **Ramon Casals i Santonja** (Borredà, 21 d'abril de 1832 - Vic, 29 de maig de 1872)

L'any 1861, Ramon Casals, solter, i que fa de moliner, viu a Roda de Ter.

No hem pogut trobar cap documentació del casament de Ramon Casals amb Josefa Godayol, si bé creiem que ho van fer

a Roda de Ter cap a l'any 1863. D'aquest matrimoni van néixer tres filles, Dolors (1865), Concepció (1868) i Rosa (1870), totes a Roda de Ter.

Ramon Casals va morir als 40 anys, a Vic, en una casa on vivia també Pau Perramon, propietari aleshores de la Figuera.

El setembre de 1877, en un document fet davant el notari de Vic Pius Mas, Josefa Godayol i Verdaguer va fer un préstec de 22 unces d'or (o sia, 1.760 pessetes) al 6 % anual a Pau Perramon i Rovira, que en aquella data ja era vidu.

Pau Perramon va vendre, segons consta en un document del notari de Vic Francisco Pascual i Elias, efectuat el dia 17 de juliol de 1878, un tros de terra del terme de la Móra, majoritàriament plantat de vinya, dins el mas del Clot, a Ignasi Nicolau i Diaz de Barcelona, propietari del Clot de la Móra. Hem trobat en un altre document de l'any 1891 en què Ignasi Nicolau i Díaz figura com a propietari del mas Bac de Roda.

AHCO

Família Grau

En un altre document notarial fet a Vic davant el mateix notari, el dia 26 d'agost de 1878, Pau Perramon i Rovira va fer un testament en el qual figuren com a marmessors Josep Godayol i Ravella (nou administrador general dels seus béns, en substitució de l'anterior Joan Godayol i Viladecans) i Josefa Godayol i Verdaguer. En aquest testament Pau Perramon nomena hereus universals Josep Godayol i Josefa Godayol. Concedeix al primer un terç dels seus béns, i a la segona, dos terços. També s'esmenta Dolors Casals i Godayol, com a hereva substituïda de la seva mare.

Amb data de 22 de febrer de 1879, Josefa Godayol, segons consta documentat davant del notari Francesc Pascual i Elias, presta a Pau Perramon i Rovira, amb garantia sobre la Figuera i les seves propietats, 26.666,66 pessetes.

Finalment, Pau Perramon i Rovira, el 19 de desembre de 1882, davant del notari de Barcelona Joaquim Volart i Pou, va vendre la Figuera, amb les seves terres i masos agregats (la Figuera, el Fondrats, la Codina i un d'anomenat Corral), a Josefa Godayol i Verdaguer; un dels testimonis era Cristòfol Grau i Esteve. Consta que Josefa Godayol tenia 42 anys i seguia vídua.

Aquesta venda es va fer per la quantitat de 11.500 duros, o sia, 57.500 pessetes. Això va suposar que Josefa Godayol pagués al venedor 10.833 pessetes i 34 cèntims, i assumís el deute que Pau Perramon tenia amb Maria Soler per les 20.000 pessetes que hem referit, que pagà a aquesta. Les 26.666,66 pessetes que ella havia deixat al venedor, anaven a compte de la diferència amb el preu final estipulat.

Segons un document del jutjat de pau de Tagamanent, de l'1 de novembre de 1884, Josefa Godayol vol disposar de la Figuera i de les altres cases i propietats de la Móra. Cristòfol Grau signa aquest document com a apoderat de la propietària. L'àvia Pepa va morir a la Figuera als 75 anys

20. Cristòfol Grau i Esteve (Begues, 4 de febrer de 1855 - Tagamanent, 16 de març de 1926) = **Dolors Casals i Godayol** (Roda de Ter, 11 de setembre de 1865 - Tagamanent, 4 de juny de 1943)

Cristòfol Grau i Esteve es va casar a Barcelona, el dia 28 de maig de 1884, amb Dolors Casals i Godayol, llavors pubilla de la Figuera. Va morir a la Figuera, als 70 anys. Dolors Casals va morir també a la Figuera, als 79 anys.

D'aquell matrimoni havien nascut els fills següents: / Josep, el nou hereu de la Figuera. Va néixer a Barcelona el 2 de març de 1885. / Francisco. Va néixer l'11 de setembre de 1889 a la Figuera. / Dolors (la Lola), va néixer el 18 d'octubre de 1891 a la Figuera. / Narcís. Nascut a la Figuera el 5 de juliol del 1895. / Quatre fills més que van morir sent petits.

Dolors Grau i Casals, la Doloretas, o la Lola com l'anomena Joan Maragall en els seus escrits, era aquella nena a qui Josep Pijoan havia ensenyat a llegir i a escriure; la que feia dir a Lluís Via, en un escrit a Maragall: «Aquí té la carta que ahir vaig rebre de la Lola per vostè. Els he llegit aquests versos que no són bons ni dolents, però que són millors, perquè estan plens d'una serenitat y una tendresa que no tenen els de molts escriptors». La mateixa que descrivia Maragall a Pijoan: «aqueixa meravellosa criatura que'm parla amb una poesia que m'avergonyeix, y me sento indigne de contestar, la meua ànima n'ha tret unas alas que se l'enduen amunt, amunt...». Per a aquella nena, la Lola, que vivia en una casa enlairada del Montseny, la Figuera, i enviava cartes a Joan Maragall, eren aquests versos que el poeta va escriure el 1906:

Jo aquí baix i tu aquí dalt,
cadascú ha anat fent sa vida.
La teva és la que més val.
Veus més cel i tens més sol
i vius més a poc a poc,
tens cada fruita a son temps
i cada cosa a son lloc.
Aquí tot va per extrems,
tot.... o massa, o massa poc.

NOTA

Aquesta reconstrucció ha estat possible gràcies a les dades que hem pogut recollir als arxius següents: Arxiu Històric Comarcal d'Osona, Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic, Arxiu Municipal de Vic, Arxiu Municipal de Tagamanent, Arxiu Municipal de Sant Martí de Centelles, Arxiu Municipal d'Aiguafreda, Arxiu Municipal de Roda de Ter, Arxiu Administratiu Municipal de Barcelona, Arxiu de la Parròquia de Sant Pere de